



digitális jólét
nonprofit kft.

HUNEXPERT

Moór Gyula Jogtudományi Pályázat



2020

Digitalizáció

HOGYAN LEGYEK FELEJTHETŐ...

A feledtetéshez való jog

BALÁZS BARNABÁS

PÁZMÁNY PÉTER KATOLIKUS EGYETEM

JOG- ÉS ÁLLAMTUDOMÁNYI KAR

JOGÁSZ HALLGATÓ (GRADUÁLIS)

BUDAPEST

2020

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	4
2. A feledtetéshez való jog fogalma	4
3. Az érintett adatok köre	5
4. A feledtetéshez való jog alapjai.....	6
4.1 Történelmi előzmény	6
4.2 A Google Spain ítélet	6
5. A hatályos GDPR szabályozás	8
6. Az eseti mérlegelés kérdésköre	9
7. Ne felejtsük el a szólásszabadságot – a keresési eredmény, mint szólás, illetve a tájékozódáshoz való jog.....	11
7.1 Az európai álláspont	12
7.2 Az amerikai álláspont.....	13
7.3 A két álláspont értékelése.....	14
8. A feledtetéshez való jog GDPR-béli korlátai.....	17
9. Technikai megoldások és kérdések.....	18
9.1 A hozzáférhetetlenné tétel módjai.....	18
9.2 A földrajzi kérdés	19
10. Összegzés	21
Irodalomjegyzék	23

1. Bevezetés

„Az internet nem felejt”, hangzik a sokak által jól ismert mondás, ami sokszor félelemben tartja a közszereplőket, leendő tisztségviselőket, más esetekben meg épphogy nem talál értő fülekre ott, ahol a leginkább szükség lenne rá. A mai információs társadalomban egy ember minden pillanata rögzítésre kerülhet és egy kis balszerencsével a korábban elkövetett hibánk akár egy életen keresztül elkísérhet, gátolva a karrierépítést és a magánéletben való kiteljesedést. Minél több információt, hírt tárolnak és hoznak nyilvánosságra rólunk, annál nagyobb az életre szóló hátrány kockázata. Márpedig ma már rekordmennyiségű adat áll rendelkezésre az elektronikus eszközöket használókról, és a megemelkedett információfogyasztás következtében egy hír vagy bejegyzés minden eddiginél több emberhez jut el. A feledtetéshez való jog az ennek következtében kialakult kiszolgáltatottságot hivatott csökkenteni, azonban tartalma és alkalmazása olyan kérdéseket tesz fel, amelyek ezen jog alapjait vonják kétségbe. A pályamunka a feledtetéshez való jog kialakulásának és jelenének elemzésével igyekszik definiálni a jog valódi tartalmát, valamint a keresőmotorok szólásszabadsághoz való viszonyának vizsgálatával próbálja felhívni a figyelmet az ellentmondásokra. Törekszik továbbá a kérdésben érintett piaci szereplők feladatainak, kötelességeinek és lehetőségeinek feltérképezésére és elemzésére is.

2. A feledtetéshez való jog fogalma

A feledtetéshez való jog egy igen tág körben érvényesülő jogosítvány, amely az érintettek számára az egyik legerősebb eszköz a magánélet, a személyes adatok védelmében, valamint a személyiség kibontakoztatásáért folytatott harcban. Lényege, hogy amennyiben a valamilyen módon, akár önkéntes rendelkezésre bocsátás, akár hír vagy egyéb formában az adatkezelőhöz jutott személyes adatok megőrzése sérti az uniós vagy a nemzeti jogszabályok előírásait, az adatalany jogosult kérni az adatkezelési műveletek végleges megszüntetését a rá vonatkozó információk tekintetében.¹ Ez a jog a médiában vagy online már korábban

¹ PÉTERFALVI Attila – RÉVÉSZ Balázs – BUZÁS Péter (szerk.): *Magyarázat a GDPR-ról*. Budapest, Wolters Kluwer Hungary Kft, 2018, 180.

közzétett adatokra is vonatkozik, vagyis mindegy, hogy az adott adat már nyilvánosságra került-e vagy még titkos személyes adat.²

E jog egyrészt az információs önrendelkezési jog integráns aspektusa, másrészt viszont azt garantálja, hogy az érintett személyes adatok védelméhez, illetve magánélet tiszteletben tartásához fűződő jogába történt beavatkozás csak a legszükségesebb mértékben és ideig valósuljon meg.³

3. Az érintett adatok köre

A feledtetéshez való jog által érintett adatok köre az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendeletének (a továbbiakban: GDPR) az általános személyes adat fogalmának értelmezése alapján térképezhető fel. Érint minden olyan adatot, amelyet jelenleg személyes adatnak sorolhatunk be. Nem lehetséges ezen írás keretei közt bemutatni a teljes személyes adat fogalmat, ám általánosságban elmondható, hogy minden olyan információt személyes adatnak tekintünk, amely kötődik az egyénhez, és a helyzetét valamilyen módon befolyásolja, vagy befolyásolhatja. Maga a GDPR úgy fogalmaz, hogy személyes adatnak minősül az azonosított vagy azonosítható természetes személyre vonatkozó bármely információ.⁴ Ez megtévesztő lehet, mert bár rövid és lényegre törő, szó sincs arról, hogy az adatoknak csak szűk körére kellene vonatkoztatni. Épp ellenkezőleg: a GDPR-nak megfelelően felállított Adatvédelmi Munkacsoport kívánalma a tág értelmezési tartomány felé mutat.⁵

Az adatok skálája rendkívül széles: a természetes személyazonosító adatok mellett minden olyan információ, jellemző is személyes adatnak minősül, amely az érintettel kapcsolatba hozható, mint pl.: a hitelbírálat során a jövedelmi helyzet, egészségügyi vizsgálatok adatai, annak ténye, hogy egy adott pártot a választópolgár nem támogat.⁶ Személyes adatnak

² LÁNCOS Petra Lea: Mint akit elváltak: a feledtetéshez, törléshez és hozzáférhetetlenné tételhez való jog In: KOLTAY András – TÖRÖK Bernát (szerk.): *Sajtószabadság és médiajog a 21. század elején*, 3. Budapest, Wolters Kluwer Kft., 2016, 187.

³ PÉTERFALVI – RÉVÉSZ – BÚZÁS i. m. 180.

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (GDPR) (4. cikk 1. pont)

⁵ https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2007/wp136_hu.pdf

⁶ PÉTERFALVI – RÉVÉSZ – BÚZÁS i. m. 63.

minősülnek az azonosításra alkalmatlanná tett, titkosított vagy álnevesített személyes adatok is, amelyek még felhasználhatóak egy személy újraazonosítására.⁷

A jog hatálya mind az automatizált, módon, gépi eszközökkel történő, mind pedig a manuális, papíralapú adatkezelésekre kiterjed.

4. A feledtetéshez való jog alapjai

4.1 Történelmi előzmény

Habár a feledtetéshez való jog a jelenlegi formájában újnak számít, hiszen csak az internet nagymértékű elterjedtsége az, ami életre hívta és szabályozásra kényszerített, az alapok, amelyekből az ezen jog iránti igény kialakult, sokkal régebbiek. Megállapítható, hogy ez a jog nagymértékben a becsület és a méltóság védelme iránti igényünkből fakad, amelyre korábban többek között a párbaj szolgált. Szabályai a hatodik században kezdtek formát önteni⁸, és a hatalom a 19. századig tűrte el.

A személyiségvédelem fokozatosan átkerült az állam kezébe az állami erőszak-monopólium megszilárdításával, a párbaj hagyományainak felszámolásával, és a személyiség védelmét szolgáló törvényi tényállások születtek Európa-szerte.⁹

4.2 A Google Spain ítélet

Az egyre csak növekvő mennyiségű felhalmozódó adatnak, hírnek és egyéb tartalomnak köszönhetően csak idő kérdése volt, hogy az adatok rendszerezésével az azokhoz a hozzáférést nagyban befolyásoló keresőmotorok helyzetét is felülbírálják. 2009-ben Mario Costeja Gonzales panaszt nyújtott be az AEPD-hez¹⁰, a Spanyol adatvédelmi hatósághoz a La Vanguardia Ediciones SL, a Google Spain és a Google Inc. ellen¹¹. Kifogásolta, hogy a Google a nevére indított keresés eredményeként első találatként egy, a La Vanguardia által megjelentetett cikke mutat, amely arról szól, hogy a házát árverésre bocsátották, ugyanis nem

⁷ https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/reform/what-personal-data_hu

⁸ <https://www.newyorker.com/magazine/2007/03/12/en-garde>

⁹ LÁNCOS i. m. 193.

¹⁰ Az AEPD az európai adatvédelmi szabályozó rendszer része (John W. DOWDELL: An American Right to Be Forgotten *Tulsa Law Review*, vol. 52:311 (2017) 319.)

¹¹ C-131/12 sz. Google Spain SL and Google Inc. v. Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) and Mario Costeja González ügy

fizetett be két társadalombiztosítási tartozást.¹² Ez az információ több mint tíz éves volt, Gonzales azóta eladta lakását és befizette járuléktartozását, így kérelmezte az adatvédelmi hatóságnál a napilap kötelezését a sérelmes közlemény törlésére vagy felismerhetetlenné tételére.¹³ Ezen felül azonban kérelmezte a Google kötelezését, hogy az említett adatok ne szerepeljenek a keresési találatok között és ne kapcsolódjanak a La Vanguardia linkjeihez, mert a közlés már egyáltalán nem releváns, a kérdéses cikk keresési eredmények közötti szerepeltetése pedig károsítja a reputációját.¹⁴ Ezen felül a közlemény megtekintéséhez egyébként is napilap archív számainak felkeresésére volt szükség.¹⁵ Az adatvédelmi hatóság elvetette a La Vanguardia elleni panaszt,¹⁶ azonban helyt adott a Google ellen tett kérelemnek, amellyel szemben a Google Spain és a Google Inc. is bírósághoz fordult. Az Audiencia Nacional előzetes döntéshozatal iránt nyújtott be kérelmet az Európai Unió Bíróságához, melynek ítélete mérföldkövet jelentett az elfeledtetéshez való jogban. Kimondta ugyanis, hogy 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikkének d) pontja szerinti „adatkezelőnek” kell tekinteni a Google-t, az általuk végzett tevékenység az adatvédelmi irányelv értelmében vett adatkezelés¹⁷, ugyanis a keresők algoritmusai nyilvános információkat gyűjtenek, elemeznek, tárolnak, rendszereznek és tesznek szabadon hozzáférhetővé a felhasználók számára.¹⁸ Ezzel az ítélettel a tagállamokban letelepedett keresőmotor-üzemeltetők az irányadó uniós adatvédelmi irányelv hatálya alá kerültek.¹⁹ Az ítéltnek köszönhetően tehát a modern felejtéshez való jog végre korszerű, stabil alapokra került.

¹² Samuel W. Royston, *The Right to Be Forgotten: Comparing U.S. and European Approaches*, 48 *St. Mary's L.J.* 256 (2016)

¹³ LÁNCOS i. m. 182.

¹⁴ BARTÓKY-GÖNCZY Balázs: *Az online közvetítő szolgáltatók, mint az információhoz való hozzáférés új kapuőrei*, Pázmány Péter katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kara, Budapest, 2018, 159.

¹⁵ NAVRATYIL Zoltán: *Internet és szólásszabadság: A „felejtés” joga és a „feledésbe merüléshez” való jog* *Iustum Aequum Salutare*, 2015/2. 93.

¹⁶ ROYSTON i. m.

¹⁷ C-131/12 sz. *Google Spain SL and Google Inc. v. Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) and Mario Costeja González* ügy

¹⁸ 95/46/EK irányelv, 2. cikk b) pont

¹⁹ LÁNCOS i. m. 183.

5. A hatályos GDPR szabályozás

A GDPR számos aspektusban rendezi a korábban hiányosan, vagy egyáltalán nem szabályozott feledtetéshez való jogot. A rendelet meghatároz eseteket, melyeknél az érintettnek joga van kérni adatainak eltávolítását, illetve elérhetetlenné tételét. A feledtetéshez való jog szerint eljárni azonban az adatkezelő kifejezett kötelezettsége is, amennyiben a jog gyakorlásának valamely, GDPR-ban meghatározott esete fennáll.²⁰ Vannak továbbá olyan kivételek, amelyek fennállása esetén nem kérhető a kérdéses adat törlése.

Jogunk van az adatok törléséhez, ha annak kezelése már nem szükséges abból a célból, amelyből azokat gyűjtötték vagy más módon kezelték.²¹ Az adatkezelésnek teljes időtartama alatt meg kell felelnie e követelménynek, márpedig a folyamat közben megtörténhet, hogy elenyészik az információ relevanciája, vagy teljesül az adatkezelés célja.²² Ez az egyik leglényegesebb eleme a feledtetéshez való jognak.²³

Törölni kell az adatokat, ha az adatkezelésnek nincs már jogalapja.²⁴ Ez különösen fontos, mivel az érintett a hozzájárulását bármikor szabadon és indoklás nélkül visszavonhatja.²⁵ Jogi igények előterjesztése és érvényesítése azonban olyan érdeknek minősül, amely felülírhatja az adatkezelési műveletek megszüntetésének kötelezettségét.²⁶

Az érintett tiltakozáshoz való jogának gyakorlása is törlési kötelezettséget eredményez.²⁷

A jogszerű cél és megfelelő jogalap megléte önmagában nem elegendő a törvényesség meglétéhez, ugyanis bármely olyan tényező, amely okán a személyes adatok kezelése nem felel meg a rendeletnek, jogellenességet eredményez.²⁸

²⁰ PÉTERFALVI – RÉVÉSZ – BÚZÁS i. m. 181.

²¹ GDPR (17. cikk (1) a))

²² Uo. 182.

²³ Michael J. KELLY – Satolam DAVID: The Right to Be Forgotten. *University of Illinois Law Review*, vol. 2017, no. 1, 2017. 3.

²⁴ GDPR (17. cikk (1) b))

²⁵ Uo. (7. cikk (1))

²⁶ A GDPR 29. cikk szerinti Adatvédelmi Munkacsoport 15/2011. számú véleménye a hozzájárulás fogalommeghatározásáról.

https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2011/wp187_en.pdf

²⁷ GDPR (17. cikk (1) c))

²⁸ PÉTERFALVI – RÉVÉSZ – BÚZÁS i. m. 183.

Amennyiben az adatkezelőre alkalmazandó uniós vagy tagállami jog előírja a törlést,²⁹ az adatot a korábbiakhoz hasonlóan törölni kell.

A GDPR törlési okként szabályozza a körülményt, miszerint az adatokat közvetlenül a gyerekeknek felkínált, az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások keretében gyűjtötték.³⁰ A gyerekek ugyanis nem feltétlenül képesek felmérni, hogy a személyes adataik kezelésének milyen lehetséges következményei lehetnek a jövőjükre, magánéletükre nézve,³¹ így az érintett adatokat akár gyereként, akár felnőttként eltávolíthatják.

6. Az eseti mérlegelés kérdésköre

A feledtetéshez való jog gyakorlása során az első és egyben legfontosabb lépcsőfok az adatkezelő irányába benyújtott kérelem, amelyeket az adatkezelőnek esetről-esetre kell elbírálnia. A bírálathoz többféle, a GDPR-ban megfogalmazott célt is szem előtt kell tartania,³² amelyek értékelése sokszor a bíróságok számára is nehézséget jelent. Az ehhez kapcsolódó saját értékelési rendszer kialakításához nyújt segítséget a GDPR 29. cikk szerinti Adatvédelmi Munkacsoport iránymutatása,³³ amely a Google Spain ügy kapcsán született.

Azok az esetek, amelyekben a kérelmezők nem értettek egyet az adatkezelő döntésével és Adatvédelmi Hatóságokhoz vagy bíróságokhoz fordultak, esetjogot teremtettek a szükséges mérlegeléssel kapcsolatban.

A Nagy-Britanniai NT1, NT2 v Google LLC ügyben³⁴ két üzletember (NT1 és NT2) kérelme került tárgyalásra, akiket bűncselekmények elkövetése miatt elítéltek. Büntetésüket már sok éve letöltötték, de a Google keresés eredményeképpen számtalan információ volt látható az adott ügyben a találatok közt. Kérelmük ellenére a Google visszautasította a legtöbb keresési találat törlését, amely miatt bírósághoz fordultak. Keresetükben azt állították, hogy az információk pontatlanok és elavultak, nem relevánsak és az elérhetővé tételben nem játszik

²⁹ GDPR (17. cikk (1) e))

³⁰ Uo. (17. cikk (1) f))

³¹ BARTÓKY-GÖNCZY i. m. 183.

³² Az ehhez kapcsolódó gyakorlati problémákat lásd a későbbiekben.

³³ WP29 Guidelines https://ec.europa.eu/newsroom/article29/item-detail.cfm?item_id=667236

³⁴ NT1, NT2 v Google LLC [2018] EWHC 799 (QB) (UK)

közre közérdek, így a keresési találatok jogsértőek.³⁵ A keresetet az adatvédelmi törvény és az angol törvények alapján a személyes információkkal való visszaélésre alapozva nyújtották be.

NT1 kérelmező törlési kérelmét a bíróság elutasította. A mérlegelés során vizsgálat alá vonták az anno elkövetett bűncselekményt. A vádlottat bünszövetségben elkövetett hamiskönyvelés miatt négy év börtönbüntetésre ítélték és eltiltották foglalkozásának gyakorlásától. A bíróság a törléssel kapcsolatos visszautasítást azzal indokolta, hogy a kérdéses információk nem pontatlanok, relevanciájuk igazolható, mivel azok nem az elkövető személyes, hanem az üzleti életéhez kötődnek és eredetileg a nemzeti médiában jelentek meg a bűncselekmény következményeként, továbbá minimalizálják a kockázatát annak, hogy az adott személy, aki továbbra is az üzleti életben tevékenykedik, másokat is megtévesszen a jövőben. Azt is figyelembe vették, hogy a kérelmező nem ismerte el a bűnösségét, félrevezette a bíróságot és a közvéleményt és nem tanúsított semmiféle megbánást.³⁶

A bíróság azonban elfogadta az NT2 kérelmező igényét. A vádlott anno beismerte bűnösségét és telefon lehallgatása, valamint számítógép feltörése miatt letöltötte hat hónap börtönbüntetését. Ezúttal a bíróság a találatok irrelevanciáját és elavultságát állapította meg aminek köszönhetően nem volt kellően indokolható az internethasználók információhoz való joga. A bíróság felhívta a figyelmet továbbá arra, hogy a felperes bűncselekményeinek kevésbé volt, „ha egyáltalán volt jelentőségük” abban, hogy fel lehessen mérni az üzleti életben az elkövető alkalmasságát, valamint nem áll fenn a bűnismétlés veszélye és a történetek miatt nem szükséges senkit figyelmeztetni a jövőben.³⁷

Érdekes módon a bíróság különösen nagy súllyal vette figyelembe a 29. cikk szerinti Adatvédelmi Munkacsoport iránymutatásában szereplő kritériumokat, különösen a bűncselekményekhez köthető adatok esetében alkalmazandókat.³⁸ Az iránymutatás szerint „AVH-k nagyobb valószínűséggel döntenek a keresési találatok listáról való törléséről a régen történt és viszonylag kisebb súlyú cselekmények esetében, miközben kevésbé valószínű, hogy fontolóra veszik a közelmúltban történt komolyabb cselekmény listáról való törlését. Ezek a

³⁵ Miquel PEREQUERA: The Right to Be Forgotten in the European Union (May 30, 2019). Giancarlo Frosio (ed.), *The Oxford Handbook of Online Intermediary Liability*, (2019 Forthcoming). 7.

³⁶ <https://globalfreedomofexpression.columbia.edu/cases/nt1-nt2-v-google-llc/> (Elérés dátuma: 2020.02.27.)

³⁷ NT1, NT2 v Google LLC (2018) 223.

³⁸ PEREQUERA i. m. 7.

kérdések azonban alapos megfontolást igényelnek, és egyedi elbírálás alapján kell kezelni őket.”³⁹

7. Ne felejtjük el a szólásszabadságot – a keresési eredmény, mint szólás, illetve a tájékozódáshoz való jog

A feledtetéshez való jog nagyon hasznos eszköznek bizonyulhat, különösen egy érintett személy szempontjából, hiszen egyszerű megoldás a nemkívánatos, régi információk törlésének kérelmezése. Ám amíg a hétköznapi ember számára ez csak egy gyakorlati módszer, addig a jogalkotás számára fontos elméleti problémák sorát tárja fel, gyökeresen megosztva az európai és az amerikai felfogást. Az európai viszonylatokban ugyanis a feledtetéshez való jog két különálló szelvényjogból épül fel: a törléshez való jogból és a feledtetéshez való jogból.⁴⁰ Míg a törléshez való jog a kifogásolt adatok végleges eltávolítását jelenti az azokat tároló adatkezelők részéről, a hozzáférhetetlenné tétel jog magába foglal egy plusz kötelezettséget: a keresőmotorok általi listázás megszüntetését mind a keresőmotor szolgáltatók, mind az információval rendelkezők részéről. Az Európai Bíróság álláspontja szerint „a keresőmotor működtetője köteles arra, hogy egy személy nevére való keresés nyomán megjelenő találati listáról törölje a harmadik fél által közzétett és e személlyel kapcsolatos információkat tartalmazó weboldalakra mutató linkeket, abban az esetben is, ha ezt a nevet vagy az ilyen információkat korábban, vagy ezzel egyidejűleg nem törölték ezekről a weboldalakról, mégpedig adott esetben akkor is, ha önmagában az említett oldalakon történő közzététel jogszerű.”⁴¹ Ez kimondja egy keresés találati listájának befolyásolását, márpedig a találati lista külső befolyás alóli mentességét két jog is alátámasztja: a keresőmotor szolgáltatójának szólásszabadsága, illetve a felhasználók információhoz való hozzáféréseinek joga.

Abban a kérdésben, hogy a keresési eredmény a keresőmotor szolgáltatójának véleménye-e, és ilyenformán szólásszabadság védelme alá esik-e, alapvetően eltérő álláspontot képvisel az európai és az amerikai jogalkotás. Míg Európában ezen kérdés tekintetében a keresőmotor

³⁹ WP29 Guidelines 20.

⁴⁰ LÁNCOS i. m. 190.

⁴¹ C-131/12 sz. Google Spain SL and Google Inc. v. Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) and Mario Costeja González ügy 62. pont

szolgáltatást kizárólag közvetítő,⁴² technikai szolgáltatásként értékelik, addig az Egyesült Államokban, a szólásszabadság alanyaiként gondolnak rájuk.

7.1 Az európai álláspont

Európában a kérdés nem a véleménynyilvánítási szabadság kapcsán, hanem az online tartalomszolgáltatók szólásszabadsága, illetve az internet felhasználók információhoz való hozzáféréseinek szabadsága kapcsán merült fel.⁴³ Sok vita fojt korábban arról, hogy a keresőmotorok tevékenysége a tárhely vagy tartalomszolgáltatók jellemzőivel bír inkább, és e kérdésben gyakran egymásnak ellentmondó bírói ítéletek születtek.⁴⁴ Ez részben annak volt köszönhető, hogy a tárhelyszolgáltatók fogalmával ellentétben a tartalomszerkesztő fogalmára nem létezik pontos definíció, és ez kitágítja az értelmezés kereteit.⁴⁵ Az Európai Bíróság a közvetítő elmélet mellett foglalt állást, és ezzel megadta Európa válaszát a kérdésre, a tárhelyszolgáltatókkal hasonló pozícióba sorolva a keresőmotor szolgáltatókat. A döntés alapjául egy párizsi bíróságon elindult ügy⁴⁶ szolgált. Mikor az ügy a legfőbb francia magánjogi fórum elé került, az előzetes döntéshozatali eljárással fordult az Európai Unió Bíróságához, amely így megállapította, hogy a keresőmotor szolgáltató nem ismeri vagy kezeli a keresési eredményekként megjelenített hirdetéseket és adatokat.⁴⁷ Ebből következően tehát a keresési eredmények listája nem lehet vélemény, így nem illeti meg a szólásszabadság védelme.

A Google Spain ítélet is mint közvetítőkként, és nem mint a szólásszabadság alanyaiként gondol a keresőmotor szolgáltatókra. Ugyan *expressis verbis* nem mondja ki, hogy a keresőmotor szolgáltatás nem lehet a szólásszabadság alanya, ez azonban közvetve levezethető.⁴⁸ A döntés szerint ugyanis a keresőmotorokkal szembeni beavatkozásnak kizárólag a szolgáltató gazdasági érdekeivel kell összhangban lennie.⁴⁹ Bár a GDPR több

⁴² James GRIMMELMANN: *Speech Engines*. *Minnesota Law Review*, vol. 98., (2014) 133.

⁴³ BARTÓKY-GÖNCZY i. m. 154.

⁴⁴ Uo. 156.

⁴⁵ Guillaume TEISSONNIÈRE: *Obligations et responsabilités des plates-formes de partage vidéo*. LRDI, 2010/01. 70-89.

⁴⁶ Tribunal de Grande Instance de Paris, 3ième chambre, 2ième séction, S.A. Luis Vuitton Malletier c/ Google Inc., N° RG: 04/05745, le 4 février 2005.

⁴⁷ C-236/08 Google France c/ LVM, Viaticum, CNRRH, RLDI 2010/59, p. 3., pont 22-27

⁴⁸ BARTÓKY-GÖNCZY i. m. 160.

⁴⁹ C-131/12., 80. pont

kivételt is felsorol a feledtetéshez való jog szabályozásában, amelyek a jog gyakorlásának korlátozását jelentik, ezen kivételek egyike sem a keresési eredmények véleményjellegén alapul.

7.2 Az amerikai álláspont

Az Egyesült Államokban a keresőmotorok találati listájának szólásként való értelmezésének gyakorlatát az Első alkotmánykiegészítéssel kapcsolatban alakították ki. Az első precedensértékű ítélet a 2003-as *Search King v. Google* ügyben⁵⁰ született. A Google megtagadta a felperes *Search King* amúgy előkelő találati helyen szereplő honlapjainak megjelenítését, mert az reklámhelyeket árusított, előnyt szerezve ezzel a Google-nek köszönhetően. A Google érvelésében rámutatott, hogy semmilyen jogi kötelezettség nem terheli a tekintetben, hogy egyáltalán megjelenítse a felperes oldalait. Továbbá rámutatott, hogy a találati eredmények és azok rangsora véleménynyilvánításnak számít, amelyet ily módon nem lehet befolyásolni vagy korlátozni. Ezt az álláspontot a bíróság is osztotta, és kimondta, hogy a Google által megvalósított szubjektív rangsorolás az Első Alkotmánykiegészítés általi védelemre jogosult. Megjegyzendő, hogy az ügyben nem ez a kérdés volt a vita tárgya.⁵¹ Itt a Google ugyanis nem a találat relevanciája alapján állította fel a keresési eredmények listáját, hanem épp azzal ellenkezőleg, figyelmen kívül hagyva azt.

Hasonló álláspontot foglalt el a bíróság a 2007-es *Langdon* ügyben is.⁵² Itt a felperes saját, politikailag érzéken témákkal kritikusan foglalkozó weblapjait népszerűsítette volna az alperes keresőszolgáltatók reklámhelyein, ám azok különböző indokokra hivatkozva nem tették közzé a reklámokat. A felperes hivatkozott a szólásszabadság sérelmére, ám a bíróság pont az alperesek szólásszabadságának védelme alapján utasította el a kérelmet, és kimondta, hogy a keresőmotor szolgáltatók – szerződéses kapcsolat hiányában – nem kötelezhetők arra, hogy olyan tartalmat, reklámot jelenítsenek meg amelyet nem akarnak közzétenni. Továbbá a keresőmotorokat az írott sajtóhoz hasonlította, amely visszautasíthatja az álláspontjával nem egyező írások, hirdetések megjelentetését az újságjában. Ezt az ítélkezési gyakorlatot figyelhetjük meg továbbá a 2014-es *Zhang v. Baidu* és az *S. Louise Martin v. Google* ügyben is.

⁵⁰ *Search King, Inc. v. Google Technology, Inc.* Case No. Civ-02-1457-M (W.D. Okla., Jan. 13, 2003)

⁵¹ BARTÓKY-GÖNCZY i. m. 142.

⁵² *Christopher Langdon v. Google Inc., et al.* Case No. 2007 WL 530156, Civ. Act. No. 06-319-JJF (D. Del. February 20, 2007).

Az amerikai szabályozás azonban mégsem mutat egy irányba minden esetben. Az 1996-ban elfogadott Communications Decency Act⁵³ egyszerű technikai szolgáltatókként mentesíti a keresőmotor szolgáltatókat, amikor az általuk megjelenített találatok szerzői vagy személyiségi jogokat sértnek.⁵⁴ Indoklásában pedig kifejezi, hogy az interaktív számítógépes szolgáltatás nem tekinthető az általa elérhetővé tett információval kapcsolatban a szólásszabadság alanyának.⁵⁵ A keresőmotor szolgáltatók ezt a szabályozásbeli kettősséget kihasználva rendszeresen érvelnek találati listájuk szólásjellege ellen, amikor az valamely személyiségi jogot sértő találatot tartalmaz. A helyzetet lehet azonban úgy is értelmezni, hogy ebben a körben a szerkesztői döntés csak a találati lista összeállítására vonatkozik – hiszen másra nem is vonatkozhatna – nem pedig a lista alapján fellelhető, s esetlegesen jogsértő tartalomra.⁵⁶

7.3 A két álláspont értékelése

Európában úgy a GDPR, mind a joggyakorlat közvetítőknak tekinti a keresőmotorokat, így a szabályozás az elfeledtetéshez való jog körébe tartozó információk találati listában történő megjelenítését korlátozni engedi, amennyiben a nyilvánossághoz fűződő érdek nem nagyobb, mint az érintett személyiségi jogának védelméhez fűződő érdek. A közvetítőelmélet mellett számos szerző teszi le a voksát, és előnyösebbnek tartja az amerikai szerkesztőelméletnél. Nem elhanyagolható probléma azonban, hogy az eredmények eltávolítására irányuló kérelmek elbírálásának terhét a GDPR a keresőmotor-szolgáltatókra helyezi. Elvárja tőlük, hogy a törlési kérelmeket esetről-esetre elbírálják, mérlegelve, hogy az adott információ tartalmával kapcsolatban vajon a nyilvánossághoz fűződő érdek, vagy a kérelmező személyiségi jogainak védelméhez fűződő érdek a nagyobb.⁵⁷ A hasonló kérdések eldöntése már az internet nagymértékű elterjedése előtt is komoly kihívás elé állított felkészült bíróságokat is, és nem egyszer nehéz, hosszas döntési folyamat eredményeképpen tudtak csak ítéletet hozni. 2014-től 2019. május 2-áig a Google-től 3 116 465 URL eltávolítását kérték

⁵³ Telecommunications Act of 1996, Pub. LA No. 104-104, 110 Stat. 56 (1996)

⁵⁴ BARTÓKY-GÖNCZY i. m. 146

⁵⁵ Telecommunications Act of 1996, section 230., c) 1.

⁵⁶ NAVRATYIL Zoltán: A gépek nem beszélnek: a keresőmotor-szolgáltatók találati listája mint szólás az Egyesült Államok jogfelfogása tükrében *In Medias Res. Folyóirat a sajtószabadságról és a médiaszabályozásról*, 2015/1 139.

⁵⁷ BARTÓKY-GÖNCZY i. m. 162.

800 128 kérelemben.⁵⁸ Egy technológiai cég ügyfélszolgálatától, amely az európai megközelítésben ráadásul „csak” közvetítő szerepet tölt be, ekkora mennyiségű kérelem ilyen bonyolult területen történő elbírálását elvárni finoman fogalmazva is nem életszerű és különböző kockázatokat vet fel. A Google Spanyolország ügy során eljáró Niilo Jääskinen főtanácsnok „óva intette” a Bíróságot, hogy a keresőmotor-szolgáltatóra bízva az eseti alapú mérlegelést, mivel állaspontja szerint ez „valószínűleg minden vitatott link esetében automatikus törlést vagy kezelhetetlen számú kérelmet fog eredményezni (...).⁵⁹ Lehetséges ugyanis, hogy a szolgáltatók félve az esetleges perekől automatikusan eleget tesznek minden kérelemnek.⁶⁰ Hasonló helyzet állt elő amikor a Kúria felelősnek mondta ki az online sajtót a honlapjukon elhelyezett kommentekért.⁶¹ A honlapok a döntés hatására megtiltották a kommenteket, áttérve az olvasókat a Facebookra, hogy ott nyilvánítsanak véleményt.⁶² Veszélyt jelent továbbá, hogy a keresőmotorok különböző érdekcsoportokat kiszolgálva csak a nekik nem megfelelő eredményeket távolítják el.

Annak ellenére, hogy a feladat lehetetlennek tűnik, a jelek szerint a Google valódi mérlegelést végez, ugyanis a törölni kívánt URL-eknek csupán 44,5%-át távolították el, 55,5%-ban visszautasították a kérelmet. A kérelmek listájában nem egy esetben látható, hogy egy adott kérelmen belül is mérlegelés történik, és egyazon kérelmezőről szóló bizonyos eredményeket igen, míg másokat nem távolítanak el, ami a Google felkészültségét és teljesítményét dicséri. Összességében elmondható, hogy az európai felfogás nem eredményezett olyan problematikus és kaotikus helyzetet, mint amelyet korábban többen predestináltak.

Az amerikai joggyakorlatot tekintve véleményem szerint az egyik fontos kritika az, amely támadja a keresőmotor újság szerkesztővel való összehasonlítását. E szerint azért nem lehetséges a Google keresési találatainak szólás jellegét egy újság szerkesztőjének döntéséhez hasonlítani, mert hiányzik mögüle a felelősség, amely egy újság szerkesztőjénél megtalálható, és amely ára a szerkesztői szabadságnak és jogi védelemnek.⁶³

⁵⁸ <https://transparencyreport.google.com/eu-privacy/overview>

⁵⁹ Opinion of Advocate General Jääskinen on case C-131/12., 133. pont

⁶⁰ Maya Herting RANDALL: Freedom of Expression in the Internet. Swiss Review of International and European Law, vol. 26., 2016. 248.

⁶¹ Kúria Pfv.IV.20.217/2012/5. számú ítélete

⁶² BARTÓKY-GÖNCZY i. m. 163.

⁶³ Joris van HOBOKEN: Search Engine Freedom – on the Implications of the Right to Freedom of Expression for the Legal Governance of Web Search Engines. Brüsszel, *Wolters Kluwer*, 2012. 210.

Lényeges kritika továbbá, amely egyfajta funkcionális felfogást közvetít, miszerint a keresőmotor-szolgáltató – bár a találati listája szólás – alapvetően nem fejez ki jelentéstartalmat,⁶⁴ hanem célja az, hogy weboldalakra irányítsa a felhasználót,⁶⁵ ez által nem valósít meg olyan szociális interakciót, amely magába foglalná a szólásszabadság alkotmányos értékeit.⁶⁶ Ezt cáfolja, hogy bár a találati lista funkciójában valóban erre a célra rendeltetett, az attól még az algoritmust megalkotó és befolyásoló emberek implicit döntését és értékítéletét foglalja magában,⁶⁷ amely már önmagában érdemes a jogi védelemre.

Bartóki-Gönczy Balázs forrásomul szolgáltató írásában nem ért egyet ezzel az állásponttal, mert a listázott tartalommal kapcsolatban az algoritmus készítőjének előzetesen semmilyen információja nincsen, előre kalibrált paraméterek alapján kerül eldöntésre, hogy a keresőmotor „mit gondol” az adott tartalommal kapcsolatban, márpedig, álláspontja szerint, az ember (szólásszabadság által védett) véleményt csak olyan dologgal kapcsolatban képes megfogalmazni, amelyet a véleménye kialakítása előtt megismert. Ellenkező esetben meggyőződése szerint nem beszélhetünk szólásról.⁶⁸

Véleményem szerint ez az álláspont téves. Ugyanis nem tekinthetjük a védelemben részesítendő szólás kötelező elemének azt, hogy olyan dologgal kapcsolatban szülessen, amelyet a szólásszabadság alanya a véleményének kialakítása előtt ismert, vagy egyáltalán tudott róla. Ha így volna, akkor a különféle, jövőre vonatkozó modellezéseket, spekulációkat, egy téma kapcsán preconcepciókat tartalmazó szólások sem kerülhetnének a szólásszabadság védelme alá. Egy működő társadalom számára ez a helyzet nem lenne értelmezhető, mert megszüntetné többek között a társadalom előrelátását, ezzel problémamegelőző-készségét és helyes irányba fejlődésének lehetőségét.

Álláspontom szerint ebből következően helytelen a feledtetéshez való jog kiterjesztése a keresőmotor szolgáltatókra. A helyes megoldás az lenne, ha csak az adott találatban szereplő adat jogellenességének esetén lehetne kötelezni a szolgáltatókat a keresési eredmény eltávolítására és akkor is csak abban az esetben, ha az érintett az adat törlését az azt közzétevő adatkezelőnél is kérelmezte. Ugyanis egyazon esetben egyazon jogsértésre nem lehet kettős

⁶⁴ NAVRATYIL i. m. 139.

⁶⁵ Oren BRACHA – Frank PASQUALE: Federal Search Commission? Access, Fairness, and Accountability in the Law of Search. 93 Cornell Law Review (2008). 1193.

⁶⁶ Uo., 1194

⁶⁷ Michael J. BALLANCO: Searching for the First Amendment – An Inquisitive Free Speech Approach to Search Engine Rankings. Civil Rights Law Journal, vol. 24., 2013. 100.

⁶⁸ BARTÓKY-GÖNCZY i. m. 153-154.

mércét alkalmazni ily módon, különösen az internetfelhasználók információhoz való jogának figyelembevételével.

8. A feledtetéshez való jog GDPR-béli korlátai

Jóllehet a GDPR az európai jogfelfogást és joggyakorlatot fogadja el és építi magába, nem ritkán szembe helyezkedve az amerikai állásponttal, kimond olyan kritériumokat is, melyek fennállása esetén a feledtetéshez való jog korlátozását rendeli el. Fontos megjegyezni, hogy az uniós, illetve a nemzeti jog is korlátozhatja a feledtetéshez való jogot a GDPR szabályain túl. Maga a rendelet preambulumban kimondja, hogy az adatkezelés jogszerűnek tekinthető, amennyiben az mások alapvető jogainak és szabadságainak gyakorlásához, kötelező adatkezelés alapján fennálló kötelezettség teljesítéséhez, illetve egyéb jogos köz- vagy magánérdek érvényesítéséhez, védelméhez szükséges.⁶⁹

A feledtetéshez való jog korlátozható a véleménynyilvánítás szabadsága és a tájékozódáshoz való jog biztosítása érdekében.⁷⁰ A szabad véleménynyilvánításhoz való jog szavatolja, hogy az egyén gondolatait, véleményét szabadon megfogalmazza és kifejtse, így pedig hozzájárul a különböző nézetek és eszmék szabad áramlásához.⁷¹ Ez a jog foglalja magában a tájékozódáshoz való jogot, azaz az információk fogadásának és közlésének a szabadságát is, ami által az egyén jogosult a modern technológiák keretei között bármilyen adatot megszerezni, továbbítani valamint nyilvánosságra hozni. E jog felöleli – többek között – az internet szabadságát, a sajtószabadságot, valamint a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismerésének és terjesztésének jogát, vagyis az információs szabadságot.⁷² A keresőmotorok európai felfogásával kapcsolatos kritikák közül nem egy tér ki ezen jog csorbításának problematikusságára. A kritikusok megállapítják, hogy ha Európában nem is tekintik a keresőmotorok találati listáját szólásnak, azt még e nélkül sem lenne szabad szabályozni, mivel minden esetben csorbul a felhasználók információkhoz való hozzáférése joga. Hangoztatják továbbá, hogy sok, a témával foglalkozó elmélet csak a keresőmotorok és az adatalanyok érdekeit veszik figyelembe, az internetfelhasználók érdekei, mint ebben az esetben is, háttérbe szorulnak.

⁶⁹ GDPR ((66) preambulumbekzdés)

⁷⁰ Uo. (17. cikk (3) a))

⁷¹ PÉTERFALVI – RÉVÉSZ – BÚZÁS i. m. 187.

⁷² Uo. 187.

Nem érvényesül az elfeledtetéshez való jog akkor sem, ha a személyes adatok megőrzése uniós vagy nemzeti jogban előírt kötelezettségnek való megfelelés, illetőleg közérdekből végzett feladat végrehajtása vagy az adatkezelőre ruházott közhatalmi jogosítvány gyakorlása miatt szükséges,⁷³ továbbá, ha népegészségügyterületét érintő közérdek alapján történik.⁷⁴

A közérdekű archiválás, tudományos vagy történelmi kutatás céljából, illetve statisztikai célból végzett adatkezelések szintén nem tartoznak a feledtetéshez való jog hatálya alá, ha az valószínűsíthetően lehetetlenné tenné, vagy komolyan veszélyeztetné ezt az adatkezelést.⁷⁵ Ennek híján a múlt feltárása teljes mértékben lehetetlenné válna és a tudományos kutatások eredménye, az eredmények megalapozottságának ellenőrzése, ezáltal pedig a tudományos kutatás szabadsága lenne veszélyeztetve.⁷⁶

A személyes adatok további megőrzése, kezelése jogszerűnek tekinthető abban az esetben is, ha arra jogi igények előterjesztéséhez, érvényesítéséhez, illetve védelméhez szükség van.⁷⁷

9. Technikai megoldások és kérdések

9.1 A hozzáférhetetlenné tétel módjai

A feledtetéshez való jog gyakorlásához és a jogszabályok betartásához elengedhetetlen tisztázni az elérni kívánt cél technikai megvalósításának módjait. Itt külön kell kezelnünk a törléshez és a hozzáférhetetlenné tételhez való jog fogalmát.

A törléshez való jog az adatot közzetevő felet kötelezi az adatok törlésére, amelynek több formában is eleget lehet tenni. A 2011. évi CXII. információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvény szerint az adattörlés az adat felismerhetetlenné tétele oly módon, hogy a helyreállítása többé nem lehetséges.⁷⁸ Ez vonatkozik mind a papír alapon, mind pedig a digitális formában kezelt információkra, valamint azoknak az adatkezelő kezelésében lévő másolataira vagy másodpéldányaira is.⁷⁹ Megfelelő a személyes adatot tartalmazó adathordozó teljes fizikai megsemmisítése is.⁸⁰ Ha az információk felhasználására

⁷³ GDPR ((66) preambulumbekzdés)

⁷⁴ Uo. (17. cikk (3) c))

⁷⁵ Uo. (17. cikk (3) d))

⁷⁶ PÉTERFALVI – RÉVÉSZ – BÚZÁS i. m. 188.

⁷⁷ GDPR (17. cikk (3) e))

⁷⁸ 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról. (3. § 13. pont)

⁷⁹ PÉTERFALVI – RÉVÉSZ – BÚZÁS i. m. 185.

⁸⁰ 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról. (3. § 16. pont)

még szükség lehet, például vezetői döntések támogatásában, jó megoldás az adatok anonimizálása,⁸¹ ugyanis ha az érintett nem lesz többé azonosítható, a kezelt információ elveszti személyes adat jellegét.⁸²

A hozzáférhetetlenné tételhez való jog tágabb kört érint a törléshez való jognál, ugyanis ez esetben az adatalannak az adat törlésén felül joga van kérni az adatokra mutató linkek, az adatok másolatának és másodpéldányának törlését is, adott esetben akkor is, ha az eredeti adatközzététel nem jogsértő. Lényeges, az adatalanyok helyzetét nagyban megkönnyítő elem, hogy amennyiben fennál az adatkezelő kötelezettsége a törlés iránt, úgy tájékoztatnia kell a nyilvánosságra hozott információkat átvevő adatkezelőket a törlés kötelezettségéről.⁸³ Ez egyablakos ügyintézés tesz lehetővé az adatalany számára, akinek így csak a nyilvánosságra hozó adatkezelő felé kell törlési kérelmet benyújtania, amelyben jelzik a további adatkezelők által átvett adatok törlésének igényét.⁸⁴ Az adatkezelőnek a törlés kommunikálása érdekében ésszerű lépéseket kell tennie a többi adatkezelő irányába. Ennek során figyelembe kell venni, hogy a tájékoztatás megadásával járó erőfeszítések milyen viszonyban állnak annak elmaradásának következményeivel.⁸⁵ Mérlegelni kell továbbá a megvalósítás költségeit, illetve az elérhető technológiai lehetőségeket is.⁸⁶

9.2 A földrajzi kérdés

A GDPR bevezetésével számos technikai kérdés megválaszolásra került és különböző irányvonalak és alapelvek kerültek felvázolásra, amelyek mentén a szolgáltatóknak a beérkezett kéréseket kezelnie kell. Ám sem a GDPR, sem a Google Spain ítélet nem adott választ egy időközben felmerült kérdésre, amely a keresési eredmények eltüntetésének földrajzi hatályával kapcsolatos. Vajon elegendő-e a törlési kérelem országának megfelelő domain név alatti eredmények törlése (például Magyarország esetében a google.hu domainen), vagy az összes európai domainről történő törlés az indokolt, esetleg az egész

⁸¹ PÉTERFALVI – RÉVÉSZ – BÚZÁS i. m. 186.

⁸² GDPR ((26) preambulumbekzdés)

⁸³ Uo. (17. cikk (2))

⁸⁴ PÉTERFALVI – RÉVÉSZ – BÚZÁS i. m. 185.

⁸⁵ GDPR ((66) preambulumbekzdés)

⁸⁶ PÉTERFALVI – RÉVÉSZ – BÚZÁS i. m. 185.

világra kiható korlátozást kell alkalmazni és az adott eredményeket az összes domain névről elérhetetlenné kell tenni.⁸⁷

Az egyik vélemény szerint, amely a GDPR 29. cikk szerinti Adatvédelmi Munkacsoport iránymutatásán⁸⁸ alapszik, a bíróság az adatkezelőre egy eredménykötelezettséget ró, amely teljesítésének érdekében olyan irányú lépéseket kell tenni, amelyek garantálják a hatékony és teljeskörű védelmét az adatalany jogainak, valamint megakadályozzák az Európai Unió jog könnyű megkerülhetőségét.⁸⁹ „(...) a listáról való törlésnek az uniós domain-ekre való korlátozása azon az alapon, hogy a felhasználók jellemzően a saját nemzeti domain-jükön keresztül érik el a keresőprogramokat, a döntés szerint nem tekinthető elégséges eszköznek, ami kielégítő módon garantálja az érintettek jogait. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a listáról való törlésnek minden esetben valamennyi érintett domain-re ki kell terjednie, beleértve a .com-ot is.”⁹⁰

Ennek a kritériumnak a gyakorlati alkalmazása azonban korántsem volt egységes.⁹¹ Egy 2015-ös ügyben a Svéd adatvédelmi hivatal az eredmények globális szinten történő törlésére utasította a Google-t. A fellebbezés során a stockholmi Közigazgatási Bíróság ugyan helybenhagyta az ítélet globális törlésre vonatkozó részét, azonban annak hatályát csak a Svédországból működő szolgáltatókra korlátozta. A bíróság azzal érvelt, hogy az egész világra kiterjedő elérhetetlenné tétel meghaladná az adatvédelmi törvény hatályát és veszélyeztetné a jogbiztonságot.⁹²

A földrajzi kérdés a Google v CINIL ügy előzetes döntéshozatali kérelme kapcsán került az Európai Unió Bírósága elé. Ebben az ügyben a Francia Adatvédelmi Hatóság a Google-t bizonyos linkek globális törlésére utasította. A vállalat ugyan visszautasította ennek teljesítését, de felajánlotta a linkek blokkolását azokban az esetekben amikor azokat megállapíthatóan az Európai Unió területén lévő IP címről próbálják elérni – függetlenül

⁸⁷ Brendan van ALSENOY and Marieke KOEKKOEK, ‘Internet and Jurisdiction After Google Spain: The Extraterritorial Reach of the ‘Right to be Delisted’ (2015) 5 Int’l Data Privacy L 105.

⁸⁸ WP29 Guidelines

⁸⁹ PEREQUERA i. m. 10.

⁹⁰ WP29 Guidelines 9.

⁹¹ PEREQUERA i. m. 10.

⁹² Nedim Malovic, ‘Swedish court holds that Google can be only ordered to undertake limited delisting in right to be forgotten cases’ (*The IPkat*, March 2018) <<http://ipkitten.blogspot.com/2018/05/swedish-court-holds-that-google-can-be.html>>.

attól, hogy melyik domain néven keresztül próbálkoznak. Ezt a geoblocking technológia segítségével hajtották volna végre. A Hatóság ezt visszautasította és bírságot szabott ki a Google-re.⁹³ A fellebbezés során a bíróság előzetes döntéshozatali eljárást kérelmezett az Európai Unió Bíróságától, amely eljárás során a Google többek között azzal érvelt, hogy egy globális hatályú törlési rendelkezésnek köszönhetően a diktatórikus rezsimeknek lehetőségük lenne elfedni az emberi jog megsértésének eseteit Európán kívül. Az eljárás eredményeképpen megállapításra került, hogy a „keresőmotor működtetője (...) a törlést nem köteles a keresőmotorjának valamennyi változatán elvégezni, hanem (...) a tagállami változataira köteles alkalmazni, szükség esetén olyan intézkedésekkel együtt, amelyek megfelelnek valamennyi jogszabályi előírásnak, és amelyek révén ténylegesen megakadályozhatók a tagállamok internethasználói abban, vagy legalábbis határozottan eltántoríthatók attól, hogy az érintett személy neve alapján a tagállamok valamelyikében végzett keresés eredményeként megjelenített találati lista révén hozzáférjenek a kérelem tárgyát képező linkekhez.”⁹⁴

10. Összegzés

Mai információs társadalmunkban a feledtetéshez való jog szükségességéhez nem fér kétség. Ezen jogosultság lényege, hogy az adatalany kérheti nem csak azon adatok eltávolítását, amelyek hamisak, hanem azokét is, amelyek nem felelnek meg a kezelés egyéb meghatározott feltételeinek, például nem relevánsak. Kérheti továbbá az adatokra mutató keresőmotor által listázott találatok eltávolítását, sokszor abban az esetben is, ha az adatok közzététele önmagában jogszerű. Ennek szabályozása azért alakult így, mert a Google Spanyolország ítéletben a bíróság kimondta, hogy a keresőmotor üzemeltetője ilyen szempontból adatkezelőnek minősül. A kérdésben komoly vitát vált ki az eltérő amerikai és európai álláspont. Az amerikai irány szerint a keresőmotor találati listája a szólásszabadság védelmébe tartozó véleménynyilvánítás, míg az európai felfogás a keresőmotor szolgáltatóinak tevékenységét csupán közvetítő szolgáltatásként azonosítja, amelynek korlátozása ily módon csak a vállalkozás szabadságának jogával kell összhangban legyen. Az európai álláspont kritikáit kiemelt figyelemmel kell kezelni, mert az álláspont kockázatot jelent a szólásszabadságra és az információhoz való jogra. A GDPR, követve az európai

⁹³ PEREQUERA i. m. 10.

⁹⁴ C-507/17 *Google LLC v Commission nationale de l'informatique et des libertés (CNIL)* [2019]

irányzatot, lehetővé teszi az általa, a tagállamok és az egyéb nemzetközi jogszabályok szabta keretek közt és feltételek mellett a feledtetéshez való jog gyakorlását, és jelentős kedvezményekkel segíti az adatalanyokat. Összességében elmondható, hogy bár lényeges kérdésekben is ellentmondásokkal tarkított témáról van szó, az eddigi tapasztalatok alapján az Európában élő feledtetéshez való jog gyakorlása során nem merültek fel ezen jog alkalmazhatóságát megkérdőjelező problémák.

Irodalomjegyzék

BARTÓKY-GÖNCZY Balázs: Az online közvetítő szolgáltatók, mint az információhoz való hozzáférés új kapuőrei, Pázmány Péter katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kara, Budapest, 2018

Guillaume TEISSONNIÈRE: Obligations et responsabilités des plates-formes de partage vidéo.

James GRIMMELMANN: Speech Engines. *Minnesota Law Review*, vol. 98., (2014)

John W. DOWDELL: An American Right to Be Forgotten *Tulsa Law Review*, vol. 52:311 (2017)

Joris van HOBOKEN: Search Engine Freedom – on the Implications of the Right to Freedom of Expression for the Legal Governance of Web Search Engines. Brüsszel, *Wolters Kluwer*, 2012.

LÁNCOS Petra Lea: Mint akit elváltak: a feledtetéshez, törléshez és hozzáférhetetlenné tételhez való jog In: KOLTAY András, TÖRÖK Bernát (szerk.): *Sajtószabadság és médiajog a 21. század elején*, 3. Budapest, Wolters Kluwer Kft., 2016

Maya Herting RANDALL: Freedom of Expression in the Internet. *Swiss Review of International and European Law*, vol. 26., 2016.

Michael J. BALLANCO: Searching for the First Amendment – An Inquisitive Free Speech Approach to Search Engine Rankings. *Civil Rights Law Journal*, vol. 24., 2013

Michael J. KELLY – Satolam DAVID: The Right to Be Forgotten. *University of Illinois Law Review*, vol. 2017, no. 1, 2017

NAVRATYIL Zoltán: A gépek nem beszélnek: a keresőmotor-szolgáltatók találati listája, mint szólás az Egyesült Államok jogfelfogása tükrében *In Medias Res. Folyóirat a sajtószabadságról és a médiaszabályozásról*, 2015/1

NAVRATYIL Zoltán: Internet és szólásszabadság: A „felejtés” joga és a „feledésbe merüléshez” való jog *Iustum Aequum Salutare*, 2015/2.

Oren BRACHA – Frank PASQUALE: Federal Search Commission? Access, FAirness, and Accountability in the Law of Search. 93 *Cornell Law Review* (2008)

PÉTERFALVI Attila – RÉVÉSZ Balázs – BUZÁS Péter (szerk.): *Magyarázat a GDPR-ról*, Budapest, Wolters Kluwer Hungary Kft, 2018,

Samuel W. ROYSTON: The Right to Be Forgotten: Comparing U.S. and European Approaches. *St. Mary's Law Journal*, vol. 48.253 (2016)

Miquel PEREQUERA: The Right to Be Forgotten in the European Union (May 30, 2019). Giancarlo Frosio (ed.), *The Oxford Handbook of Online Intermediary Liability*, (2019 Forthcoming).

Jogszabályok:

2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról.

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (GDPR)

Communications Decency Act In: Telecommunications Act of 1996, Pub. LA No. 104-104, 110 Stat. 56 (1996)

Jogesetek:

C-131/12 sz. Google Spain SL and Google Inc. v. Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) and Mario Costeja González ügy

C-236/08 Google France c/ LVM, Viaticum, CNRRH, RLDI 2010/59

Christopher Langdon v. Google Inc., et al. Case No. 2007 WL 530156, Civ. Act. No. 06-319-JJF (D. Del. February 20, 2007).

Kúria Pfv.IV.20.217/2012/5. számú ítélete

Tribunal de Grande Instance de Paris, 3ième chambre, 2ième séction, S.A. Luis Vuitton Malletier c/ Google Inc., N° RG: 04/05745, le 4 février 2005.

NT1, NT2 v Google LLC [2018] EWHC 799 (QB) (UK)

C-507/17 *Google LLC v Commission nationale de l'informatique et des libertés (CNIL)*
[2019]

Egyéb dokumentumok:

A GDPR 29. cikk szerinti Adatvédelmi Munkacsoport 15/2011. számú véleménye a hozzájárulás fogalommeghatározásáról.

https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2011/wp187_en.pdf

https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2007/wp136_hu.pdf

https://ec.europa.eu/newsroom/article29/item-detail.cfm?item_id=667236

Opinion of Advocate General Jääskinen on case C-131/12.

Web:

Nedim Malovic, 'Swedish court holds that Google can be only ordered to undertake limited delisting in right to be forgotten cases' (*The IPkat*, March 2018) <<http://ipkitten.blogspot.com/2018/05/swedish-court-holds-that-google-can-be.html>>. (Elérés dátuma: 2020.02.27.)

<https://globalfreedomofexpression.columbia.edu/cases/nt1-nt2-v-google-llc/> (Elérés dátuma: 2020.02.27.)

https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/reform/what-personal-data_hu

<https://transparencyreport.google.com/eu-privacy/overview>